

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

Irena LIPOWICZ

Warszawa, dnia 12 maj 2011 r.

RPO-668208- VII-720.6/11/KC

00-090 Warszawa Tel. centr. 22 551 77 00
Al. Solidarności 77 Fax 22 827 64 53

Pan
Komendant Główny Policji
ul. Puławska 148/150
02-624 Warszawa

Szanowny Panie Komendancie,

Na podstawie Art. 19 *Protokołu fakultatywnego do Konwencji w sprawie zakazu stosowania tortur oraz innego okrutnego, nieludzkiego lub poniżającego traktowania albo karania*, przyjętego przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych w Nowym Jorku dnia 18 grudnia 2002 r. (Dz. U. 2007 Nr 30, poz. 192). pracownicy Krajowego Mechanizmu Prewencji [dalej: Mechanizm lub KMP] przeprowadzają systematyczne wizytacje w miejscach zatrzymań, w tym w pomieszczeniach dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia jednostek organizacyjnych Policji.

W wyniku czynności przeprowadzonych w trakcie wizytacji ww. pomieszczeniach Krajowy Mechanizm Prewencji zwrócił uwagę na kwestię zapoznawania osób zatrzymanych z regulaminem pobytu w PdOZ. W oparciu o analizę dokumentacji i rozmowy z funkcjonariuszami Policji Mechanizm ustalił, iż osoby zatrzymane mają możliwość zapoznania się z treścią regulaminu pobytu w jednostce w momencie przyjmowania do pomieszczenia, co potwierdzają własnoręcznym podpisem, a funkcjonariusz następnie odnotowuje w książce przebiegu służby. Powyższa praktyka wynika z Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji w sprawie pomieszczeń w jednostkach organizacyjnych Policji przeznaczonych dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia oraz regulaminu pobytu w tych pomieszczeniach (Dz. U. z 2008 r. Nr 192, poz. 1187) oraz Zarządzenia nr 1061 Komendanta Głównego Policji z dnia 2 września 2009 r. w sprawie metod i form

wykonywania zadań w pomieszczeniach dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia, w którym określone jest dodatkowo udostępnienie regulaminu każdorazowo na prośbę osoby zatrzymanej.

Jednakże w trakcie rozmów indywidualnych przeprowadzanych przez wizytatorów osoby zatrzymane lub doprowadzone w celu wytrzeźwienia niejednokrotnie zgłaszały, że nie zostały poinformowane o prawie wniesienia zażalenia na zatrzymanie w terminie 7 dni do sądu, możliwości skorzystania z natrysku czy dokonania zakupów wyrobów tytoniowych i prasy z własnych środków pieniężnych. Informacje odebrane od zatrzymanych w kwestii znajomości przysługujących im uprawnień, świadczą w sposób dobitny o iluzoryczności zapoznania się z treścią regulaminu przez osoby umieszczane w PdOZ w trakcie czynności z tym związanych. W związku z tym, pracownicy Krajowego Mechanizmu Prewencji stoją na stanowisku, iż niezbędna jest zmiana sposobu zapoznawania się osób zatrzymanych z treścią regulaminu pobytu w PdOZ na taki, który będzie dawał im gwarancję przyswojenia jego postanowień w warunkach wolnych od pośpiechu i konieczności wykonywania innych czynności. Warto również zauważyć, iż obowiązek poinformowania osób zatrzymanych o przysługujących im uprawnieniach wraz z pouczeniem co do sposobu skorzystania z tychże, niebudzący wątpliwości na gruncie prawa krajowego, stanowi również jedną z zasad dotyczących postępowania z osobami zatrzymanymi, zawartych w Rezolucji Zgromadzenia Ogólnego ONZ z dnia 9 grudnia 1988 r. przyjętej pod nazwą „Zbiór zasad ochrony wszystkich osób poddanych jakiegokolwiek formie zatrzymania lub uwięzienia”. Zasada 13 przywołanego dokumentu stanowi, iż „każdy, w chwili swojego aresztowania oraz w momencie rozpoczęcia pozbawienia go wolności lub uwięzienia lub niezwłocznie po tym momencie, otrzyma od organu władzy odpowiedzialnego za jego aresztowanie, pozbawienie go wolności lub uwięzienie odpowiednio, informacje na temat jego praw wraz z ich objaśnieniem oraz na temat sposobu, w jaki może z nich skorzystać.” Ponadto, Europejski Komitet do Spraw Zapobiegania Torturom oraz innemu niehumanitarnemu lub poniżającemu traktowaniu albo karaniu (CPT) w Dwunastym Raporcie Generalnym [CPT/Inf (2002)15] podkreśla, iż prawa osób pozbawionych wolności nie mają wielkiej wartości, jeżeli osoby zainteresowane nie są świadome, iż przysługują im takie prawa. W związku z powyższym jest bezwzględnie konieczne, aby osoby zatrzymane przez policję

zostały w sposób wyraźny poinformowane o swoich prawach bezzwłocznie oraz w języku, który rozumieją (§44).

Z uwagi na silny stres, który niejednokrotnie towarzyszy osobom zatrzymanym w momencie umieszczania w PdOZ, negatywnie wpływający na możliwość skupienia, percepcję i ocenę sytuacji, KMP zaleca, aby każdemu pozbawionemu wolności umożliwić stały dostęp do regulaminu. Powinien on znajdować się w ogólnodostępnym i widocznym dla zatrzymanych miejscu, tak by wgląd do niego nie był uzależniony od decyzji funkcjonariuszy policji lub innych czynników. Proponowanym przeze mnie rozwiązaniem jest powieszenie informacji dotyczących uprawnień zatrzymanych i reguł ich pobytu w jednostce wewnątrz cel, w których przebywają osoby zatrzymane.

Mając na uwadze powyższe, na podstawie art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (tekst jednolity Dz. U. z 2001 r. Nr 14, poz. 147 z późn. zm.) uprzejmie proszę Pan Komendanta o rozważenie uzupełnienia Zarządzenia w sprawie metod i form wykonywania zadań w pomieszczeniach dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia o przepis uwzględniający przedstawione uwagi.

Łezna wyrezy szacunku

Jane Jipou